

VELDWIJK

e-Migratie (1)

Je leest er niet zoveel over, maar er vinden diverse grootschalige verbouwingen plaats aan Neerlands gegevenshuishouding.

De projecten waaruit deze verbouwingen voortkomen zijn vaak tamelijk onbekend en sowieso horen we niet veel over de administratieve impact en de risico's. Voorbeelden van dergelijke projecten zijn de verbouwing van boekhoudstelsels (IFRS, BASEL II), de basisverzekering voor ziektekosten, de liberalisering van de energiemarkt, de uitbouw van de belastingdienst tot het loket voor van alles en nog wat, de invoering van het Burger Service Nummer (BSN), de herziening van de wetgeving (WAO) en de geldstromen in de sociale zekerheid (Walvis). Al deze projecten hebben een zware ICT-component en zijn dus (...) zeer risicovolle trajecten. ICT wordt in brede kring gezien als noodzakelijk maar ook als faactor nummer 1 en ik zal dat hier niet tegenspreken. In deze column wil ik me beperken tot het doen van een voorspelling over welke projecten een drama gaan worden en welke niet. Omdat ik van de meeste genoemde projecten niet veel details ken, houd ik het op de belangrijkste faactor die ik meen te zien: datamigratie.

De verbouwing van een bestaande gegevenshuishouding is naar mijn mening de achilleshiel van elk ICT-verandertraject en het is maar goed dat zo'n huishouding lang niet altijd overhoop hoeft te worden gegooid. De genoemde projecten IFRS, BASEL II en BSN bevinden zich in deze gelukkige situatie. Als *hardcore* data nerd denk ik dus dat deze projecten 'goed' gaan, wat wil zeggen dat ze niet zullen uitmonden in grote en zichtbare administratieve drama's. De 'boekhoudprojecten' vergen natuurlijk ingrijpende aanpassingen aan onderdelen van de gegevenshuishouding, maar die huishouding blijft als zodanig overeind. Ongetwijfeld zullen ingewijden dit te simpel gesteld vinden, maar je kunt deze projecten zien als functioneel gedreven. Daarmee bedoel ik dat de gegevenshuishouding structureel ongewijzigd blijft maar de gegevens worden benaderd met nieuwe en veranderde vragen om informatie. Ook het BSN-project is relatief risicoloos omdat het neerkomt op allerlei kleine verbouwingen in overheidssystemen, gevolgd door het koppelen van al die overheidssystemen. De impact (meer efficiency, minder privacy) is groot, maar de gevolgen voor de gegevenshuishouding komen in wezen neer op het overal toevoegen van het nieuwe BS-nummer (lees: het oude SoFi-nummer) aan een veelheid van bestaande systemen. Alle andere projecten die ik heb genoemd vereisen wel degelijk een ingrijpende aanpassing van de bestaande gegevenshuishoudingen. En los van de professionaliteit en bekwaamheid van degenen die de verbouwingen uitvoeren durf ik de stelling aan dat al deze projecten de komende jaren negatief in de publiciteit zullen komen – eenvoudigweg omdat er steeds sprake is van het

neerzetten van nieuwe applicaties (eenvoudig) en van het overzetten van gegevens naar de nieuwe databases onder die nieuwe applicaties (dramatisch moeilijk).

Het voorspellen van het verleden is natuurlijk een koud kunstje. Het project 'liberalisering energiemarkt' is inderdaad al uitgedraaid op een drama. Systemen van energieleveranciers zijn vanouds 'object-georiënteerd', dat wil zeggen dat een overeenkomst om energie te leveren was gekoppeld aan een woon- of bedrijfsobject. Sinds ruim een jaar is die koppeling losgelaten. Het resultaat blijkt een jarenlange administratieve chaos die iedereen merkt en die nog wordt uitvergroot doordat de directies van de energiebedrijven zichzelf marktconform zijn gaan belonen. Dat perspectief dreigt ook voor de andere nog lopende projecten waarbij sprake is van nieuwe gegevenshuishoudingen en e-Migratie op grote schaal naar die nieuwe gegevenshuishoudingen.

Van deze projecten is de invoering van de basisverzekering voor ziektekosten misschien nog het minst ingrijpend, in elk geval minder ingrijpend dan de liberalisering van de energiemarkt. Maar ook hier is er in elk geval sprake van flexibilisering met alle overdracht en *clearing* die daaraan vastzitten. Grote kans dat bestaande verzekeringstoepassingen dit niet gaan overleven. Veel ingrijpender is de verbouwing van de belastingdienst en die binnen de sociale zekerheid, waarbij zowel het gegevenslandschap als de gegevensstromen volledig op de kop gaan. Subsidies gaan lopen via de belastingdienst. Loon- en premie-aangifte worden vanaf 2006 gecombineerd en voor het eerst bepaalt de betaalde premie de hoogte van de uitkering. Daarnaast gaat de WAO op zijn kop – alleen voor nieuwe gevallen natuurlijk – en wordt deze op termijn naar keuze geprivatiseerd.

Al deze projecten, waarvoor ik pessimistisch ben gestemd over de afloop, hebben niet alleen gemeen dat ze een ingrijpende verbouwing van de gegevenshuishouding vereisen. Een andere overeenkomst is dat ze alle gericht zijn op vereenvoudiging van processen en/of het bieden van keuzevrijheid waar die nu ontbreekt. Het is tragisch als vereenvoudiging en het bieden van keuzevrijheid gepaard moet gaan met jaren van administratieve chaos doordat gegevensverzamelingen niet transparant te reorganiseren zijn. Dat zouden ICT'ers en in het bijzonder de database ICT'ers zich moeten aantrekken. In afwachting daarvan zullen we eerst zien of mijn voorspellingen uitkomen. Zo niet dan gaat mijn stem in 2007 misschien toch naar meneer De Geus, Wijn of Hoogervorst. Want moedig is het allemaal wel.

René Veldwijk

Dr. R.J. Veldwijk (rene.veldwijk@faapartners.com) is partner bij FAA Partners, een onderdeel van de Ockham Groep.